

Згідно із Бюджетним кодексом України передбачено бюджетну класифікацію державного боргу за типом кредитора і за типом боргового зобов'язання.

Таким чином, зовнішній державний борг – це сукупність боргових зобов'язань держави, що виникли в результаті запозичення держави на зовнішньому ринку. Державний зовнішній борг являє собою заборгованість за кредитами (позиками), залученими з іноземних джерел. Він виступає у вигляді зовнішніх фінансових зобов'язань держави перед нерезидентами. Тобто держава виконує роль позичальника або гаранта погашення цих кредитів (позик) іншими позичальниками.

Література:

1. Бюджетний кодекс України URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. (дата звернення: 20.02.2019)
2. Ватаманюк З.І., Панчишин С.М., Ревенчук С.К. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка: навч. посіб. Київ: Альтернативи, 2005. 608 с.
3. Вахненко Т.П. Державний борг України та його економічні наслідки: моногр. Київ: Альтерпрес, 2000. 152 с.
4. Козюк В.В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України: моногр. Тернопіль: Карт-бланш, 2002. 238 с.
5. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Економікс: принципи, проблеми і політика. 14-е видання. Москва: ІНФРА-М, 2003. 972 с.
6. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: КНЕУ, 2002. 240 с.

Дорох Анастасія Ігорівна
Магістратура 1 група Менеджмент,
Хмельницький університет управління та права
Науковий керівник - к .е. н. Бучковська Я. Г.

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Туризм став популярним світовим дозвіллям. Сьогодні він є одним із основних джерел доходу для багатьох країн. Його значення було визнано ще в Манільській декларації про світовий туризм 1980 року як діяльність, що необхідна для життя націй через її безпосередній вплив на соціальні, культурні, освітні та економічні сектори країни та її міжнародні відносини. Дана галузь приносить великі обсяги доходу у місцеву економіку у вигляді оплати товарів і послуг, які необхідні туристам, і становить 30% від світової торгівлі послугами та 6% від загального експорту товарів і послуг. Це також створює можливості для зайнятості в секторі послуг, пов'язаних з туризмом [1, с. 472].

Загалом менеджмент у сфері туризму – це система економічного управління туристичним підприємством, яка включає в себе сукупність принципів, методів, форм, прийомів та інструментів управління. В основі менеджменту лежить цілеспрямований пошук, безперервне навчання та організація роботи для найбільш ефективного використання всіх ресурсів туристичного підприємства, в тому числі і фінансових. Власне фінансовий менеджмент є невід’ємним елементом цілісної системи менеджменту і є процесом управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб’єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів, що передбачає застосування загальних принципів менеджменту до фінансових ресурсів компанії.

Місце фінансового менеджменту у структурі загального менеджменту туристичного підприємства представлено на рисунку 1. Таким чином, ми бачимо, що фінансовий менеджмент на туристичному підприємстві полягає в управлінні окремої ланки підприємства – фінансами [5].

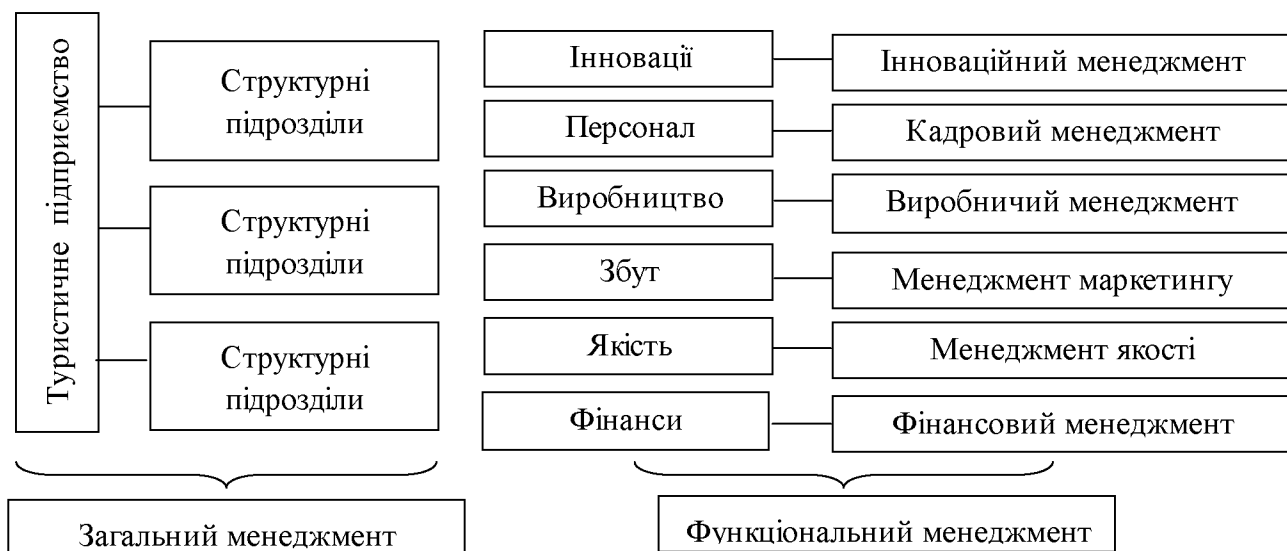

Рис. 1. Структура загального менеджменту туристичного підприємства [5]

Фінансовий менеджмент в будь-якому бізнесі пов’язаний із інвестиційними рішеннями, фінансовими рішеннями, рішеннями щодо дивідендів [4, с. 37]. Фінансовий менеджмент в індустрії туризму також стосується вищезгаданих питань, однак ключовими елементами процесу фінансового менеджменту у сфері туризму є фінансове планування, фінансовий контроль та прийняття фінансових рішень.

Також в рамках фінансового менеджменту на туристичному підприємстві можна виділити дві основні групи цілей: основні та підтримуючі. До основних цілей відносяться максимізація прибутку туристичного підприємства, забезпечення рентабельності. До підтримуючих – мінімізація витрат туристичного виробництва,

збільшення туристичною продукції (туристичних послуг), уникнення банкрутства тощо.

Для успішного функціонування туристичного підприємства потрібно враховувати основоположні принципи побудови системи фінансового менеджменту:

- адаптивність (врахування змін зовнішнього середовища);
- функціональність (реалізація механізму фінансового менеджменту);
- комплексність (використання взаємодовнюючих методів та прийомів).

Методами фінансового менеджменту у сфері туризму можуть бути:

- перша група – кредитування, позикові операції, система страхування;
- друга група – фінансове планування, податкове планування, методи прогнозування та моделювання;
- третя група – дивідендна політика, фінансова оренда, ф'ючерси, факторингові операції.

Головну роль, яку відіграє фінансовий менеджер у сфері туризму, є:

- оцінка потреби в капіталі;
- визначення структури капіталу;
- вибір джерел фінансування;
- вирішення питань щодо інвестиції коштів;
- управління надлишковим прибутком;
- управління витратами;
- фінансовий контроль.

Вищезгадану роль, яку виконує фінансовий менеджер у галузі туризму, опишемо наступним чином. Капітал є важливим ресурсом для будь-якого бізнесу. Туризм як бізнес також потребує капіталу як вхідного ресурсу, який повинен бути сформований з різних джерел. Фінансовий менеджер визначає потребу у капіталі, яка у свою чергу залежить від очікуваних витрат і прибутків. Оцінка повинна проводитися адекватно, що тим самим збільшить потенціал підприємства. Потенційний інвестор, який має намір надати фінансування у цій галузі, вносить свій капітал після використання методів капітального бюджетування, а саме методу дисконтованих грошових потоків та методів облікової норми прибутковості. Після оцінки пропозиції інвестор визначає відповідний проект для інвестицій [2].

Як тільки оцінка була зроблена, повинна бути вирішена структура капіталу. Вона залежить від частки власного капіталу, яким володіє компанія, і додаткових коштів, які мають бути залучені ззовні.

Капітал складається з різних форм: фінансування акцій, преференцій, позики тощо. Фінансування з різних джерел може бути визначене

менеджером після застосування різних методів оцінки вартості капіталу для кожного джерела фінансування.

Вартість капіталу – це мінімальна норма дохідності від інвестицій. Мінімальна норма прибутковості визначається шляхом застосування різних формул. І якщо фактична віддача від джерела фінансування перевищує мінімальну норму прибутку, інвестор ідентифікує пропозицію як придатну для інвестування.

Фінансовий менеджер в туристичній галузі (як і в інших галузях) обирає джерела фінансування. Різні джерела фінансування включають капітал, преференції, боргове фінансування та кредитування населення. Фінансовий менеджер серед усіх джерел фінансування обирає конкретне джерело коштів, яке дасть максимальний прибуток.

Одним із джерел фінансування є інвестиції. Питання щодо інвестицій вимагають вирішення щодо структури інвестицій, їх розміру, схеми та типу інвестицій.

Фінансовий менеджер повинен застосовувати різні методи та інструменти капітального бюджетування для вирішення різних джерел інвестицій, рекомендуючи саме той, який підходить для інвестицій у туризм. Інвестиції у туристичний сектор потребують величезної суми, і для підприємців потрібні обережність та інноваційне мислення.

Фінансовий менеджер також приймає рішення про чистий прибуток. Їх може бути два: дивідендна декларація та нерозподілений прибуток. Дивідендна декларація включає визначення розміру дивідендів та інших пільг, таких як бонуси. Рішення про нерозподілений прибуток залежить від планів компанії: розширення, впровадження інновацій чи диверсифікація.

Фінансовий менеджер повинен приймати рішення щодо управління грошовими коштами. Гроші у туристичній сфері, необхідні для багатьох цілей, таких як виплата заробітної плати, оплата рахунків за електроенергію та воду, оплата кредиторам, виконання поточних зобов'язань, забезпечення достатньої кількості запасів, закупівля сировини тощо. Для оцінки грошових потреб бізнесу в секторі туризму можуть бути корисними такі методи як готівкове бюджетування, аналіз грошових потоків тощо.

Фінансовий менеджер не тільки планує, знаходить та використовує кошти, але і повинен їх контролювати. Це можна зробити за допомогою певних методів, таких як аналіз співвідношення, фінансове прогнозування, контроль витрат і прибутку тощо [3].

Отже, конкурентоспроможність туристичного підприємства може бути забезпечена в першу чергу за допомогою управління фінансовими ресурсами із використанням відповідних методів, принципів та інструментів, тому фінансовий менеджмент у сфері туризму відіграє

ключову роль, а функції фінансового менеджера представляють елементи єдиної взаємодії всієї системи.

Література:

1. Financial management Pandey I. M. Vikas Publishing House Pvt Limited, 2015. 806 с.
2. Фінансовий менеджмент. URL: http://164.100.133.129:81/econtent/Uploads/Financial_Management.pdf.
3. Role of financial management in tourism. URL: <http://www.slideshare.net/artistramakrishna/ugc-nettourismch-10-tourism-finance-mgt>.
4. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2014. 535 с.
5. Боголюбов В. С. Фінансовий менеджмент у туризмі та готельному господарстві/ URL: http://www.academia-moscow.ru/ftp_share/_books/fragments/fragment_21092.pdf.

Дубчак Інна Богданівна

ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н, доцент Шулюк Б.С.

ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Особливості формування доходів Пенсійного фонду України залежать від багатьох факторів правового (тип пенсійної системи), економічного (загальна економічна ситуація в країні) та демографічного характеру.

Досліджуючи історичні аспекти формування доходів Пенсійного фонду України можна зробити висновок про те, що не зважаючи на тип пенсійної системи в Україні економічні та демографічні фактори є визначальними для величини доходів Пенсійного фонду.

Особливу увагу при дослідженні особливостей формування доходів Пенсійного фонду України варто приділити демографічній ситуації нашої держави, розвиток якої із отриманням безвізового режиму та низьким рівнем життя поступово переходить у фазу кризи.

Так, в Україні спостерігається чіткий тренд скорочення чисельності українців – з 51,6 млн. осіб у 1991 р. до 42,2 млн. осіб у 2018 р., тобто більш ніж на 9 млн. осіб. Основним поясненням цьому є соціоекономічні причини а з 2014 р. – ще розгортання воєнного конфлікту на Донбасі.

Слід акцентувати увагу на тому, що у науковців і експертів значні сумніви викликає достовірність даних, які надає Держстат щодо чисельності населення України (42,2 млн. осіб на 1 січня 2019 р.). По-